

Тема 4.2.

Загальні положення досудового розслідування. Слідчі (розшукові) дії.

Не допускається проникнення до житла чи до іншого володіння особи, проведення в них огляду чи обшуку інакше як за вмотивованим судовим рішенням, крім випадків, передбачених КПК.

Незаконне проникнення до житла чи іншого володіння особи, незаконне проведення в них огляду або обшуку є злочином, передбаченим статтею 162 КК України («Порушення недоторканності житла»).

Слідчий, прокурор має право до постановлення ухвали слідчого судді увійти до житла чи іншого володіння особи лише у невідкладних випадках, пов'язаних із:

- врятуванням життя людей та майна;
- безпосереднім переслідуванням осіб, які підозрюються у вчиненні злочину.

Підставами для проведення обшуку є наявність достатніх відомостей, що вказують на можливість досягнення його мети.

З метою виявлення та фіксації відомостей про обставини вчинення кримінального правопорушення, відшукання знаряддя кримінального правопорушення або майна, яке було здобуте у результаті його вчинення, а також встановлення місцезнаходження розшукуваних осіб слідчий, прокурор проводять обшук.

Клопотання про обшук розглядається у суді в день його надходження за участю слідчого або прокурора.

Ухвала слідчого судді про дозвіл на обшук житла чи іншого володіння особи з підстав, зазначених у клопотанні прокурора, слідчого, надає право проникнути до житла чи іншого володіння особи лише один раз.

Обшук особи повинен бути здійснений особами тієї ж статі.

Слідчий експеримент – слідча (розшукова) дія, яка полягає в тому, що слідчий у присутності понятих, а в разі необхідності за участю спеціаліста, свідка, потерпілого і підозрюваного, шляхом відтворення обстановки й умов, в яких ті чи інші події могли відбуватися насправді, та проведення необхідних експериментальних дій здійснює перевірку показань учасників процесу й інших доказів для одержання нових фактичних даних.

Увага!

Практична перевірка доказів в умовах відтворення обстановки події в переважній більшості випадків призводить до отримання фактичних даних, які підтверджують, спростовують або уточнюють доказ, що перевіряється, тобто – до отримання нових доказів.

Навіть протокол слідчого експерименту, який дав негативні результати, є вже новим доказом.

ВАЖЛИВО

Для одержання більш достовірних результатів слідчий експеримент має проводитися в умовах, максимально наближених до часу і місця, в яких відбувалася подія, що відтворюється.

Слідчий експеримент проводиться після внесення відомостей в ЄРДР.

Обов'язкові випадки призначення експертизи для:

- 1) встановлення причин смерті;
- 2) встановлення тяжкості та характеру тілесних ушкоджень;
- 3) визначення психічного стану підозрюваного за наявності відомостей, які викликають сумнів щодо його осудності, обмеженої осудності;
- 4) встановлення віку особи, якщо це необхідно для вирішення питання про можливість притягнення її до кримінальної відповідальності, а іншим способом неможливо отримати ці відомості;
- 5) встановлення статевої зрілості потерпілої особи в кримінальних провадженнях щодо злочинів, передбачених статтею 155 Кримінального кодексу України;
- 6) визначення розміру матеріальних збитків, шкоди немайнового характеру, шкоди довкіллю, заподіяної кримінальним правопорушенням.

ВАЖЛИВО

Примусове залучення особи для проведення медичної або психіатричної експертизи здійснюється за ухвалою слідчого судді, суду.

Негласні слідчі (розшукові) дії – це різновид слідчих (розшукових) дій, відомості про факт та методи проведення яких не підлягають розголошенню, за винятком випадків, передбачених КПК.

Проводити негласні слідчі (розшукові) дії має право **слідчий**, який здійснює досудове розслідування злочину, або за його дорученням – **уповноважені оперативні підрозділи**:

- органів внутрішніх справ,
- органів безпеки,
- Національного антикорупційного бюро України,
- Державного бюро розслідувань,
- органів, що здійснюють контроль за додержанням податкового і митного законодавства,
- органів Державної пенітенціарної служби України,
- органів Державної прикордонної служби України.

За рішенням слідчого чи прокурора до проведення негласних слідчих (розшукових) дій можуть залучатися також інші особи.

ВИДИ НЕГЛАСНИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ

- *Втручання у приватне спілкування*
- **Обстеження публічно недоступних місць, житла чи іншого володіння особи**
- **Установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу**
- **Спостереження за особою, річчю або місцем**
- **Моніторинг банківських рахунків**
- **Аудіо-, відеоконтроль місця**
- **Контроль за вчиненням злочину**
- **Виконання спеціального завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації**
- **Негласне отримання зразків, необхідних для порівняльного дослідження**
- **Використання конфіденційного співробітництва**

ВАЖЛИВО

**Заборо­няється залучати до
кон­фі­ден­цій­но­го спів­ро­бі­т­ни­ц­тва
під час про­ве­ден­ня не­г­лас­них слід­чих дій
ад­во­ка­тів, но­тарі­усів, ме­ди­чних пра­ців­ни­ків,
с­вя­щен­но­слу­жителів, жур­на­лі­стів, якщо таке
спів­ро­бі­т­ни­ц­тво бу­де пов'язане з роз­кри­т­тям
кон­фі­ден­цій­ної ін­фор­ма­ції
про­фесій­но­го ха­рак­теру.**